

Posudek vedoucího bakalářské práce Štěpánky Hosenseidlové KULTURNÍ ROZMANITOST ZPŮSOBŮ RANÉ PÉČE O DÍTĚ

Autorka si vzhledem ke svému studijnímu oboru zvolila zadané téma na pomezí vývojové psychologie, pedagogiky a kulturní antropologie. Konceptně je práce dobře zvládnutá, její struktura je přehledná a logická. Během konzultací jsme se potýkali především se stylistikou, velmi neobratnými, až naivně znějícími formulacemi, které prozrazovaly značnou nezkušenost se psaním a čtením textů odborného stylu. Mnohé z toho v předložené práci sice zůstalo (včetně častých gramatických chyb zejména v interpunkci, které neopravuji a nechávám na odpovědnosti studentů), i když musím na druhou stranu přiznat, že autorka na této slabině velmi zapracovala a posunula svůj text na podstatně lepší úroveň. Odvedla velký kus práce a nelze jí upřít snahu a aktivitu. Samostatně zpracovávala především pedagogicko-psychologické části práce, v antropologických částech práce byla víceméně odkázána na mnou doporučenou literaturu a zde jsem naopak její vlastní invenci postrádal.

O něco horší je obsahová náplň jednotlivých kapitol. Je zřetelné, že autorka si je jistější v poznacích vývojové psychologie, naopak kulturní antropologie je v jejím výkladu ochuzená o řadu aspektů, s nimiž na problematiku rané péče o děti v různých kulturách během svých dějin nahlížela. Velmi citelně chybí představení významné antropologické školy zkoumající ve 30. letech 20. století vztah osobnosti a kultury, ačkoli publikaci, ve které je tento směr detailně popsán, měla autorka k dispozici a vycházela z něho. Přitom právě na tuto školu jsem od počátku odkazoval jako na nezbytný základ, od kterého je třeba se odrazit. Další etnografická literatura, ve které jsou popsány nejrozmanitější konkrétní způsoby rané péče o děti na základě terénních výzkumů, sice v práci nechybí, ale většinou ve formě letmých, spíše výběrových příkladů, kde poněkud chybí širší kontext. Mnohé další příklady, které lze v této literatuře najít, nejsou zpracovány. Zdá se, že se autorce nedostával čas na jejich skutečně důkladné prostudování. Navíc zde postrádám slavné dílo C. Lévi-Strausse *Smutné tropy* (ačkoli jsem jej doporučoval). Také je škoda, že podstatně více prostoru a pozornosti nedostalo téma rané péče o děti formou hry, i když je třeba přiznat, že v tomto případě je v češtině dostupná etnografická literatura podstatně méně bohatá.

Obecně se pedagogicko-psychologické části práce (které většinou podávají jasná doporučení a návody) ocitají v nesouladu s antropologickými částmi práce, ve kterých autorka přiznává značnou kulturní rozmanitost a relativitu našich zafixovaných představ o tom, jak by se s dětmi mělo zacházet (např. už samotným citátem v záhlaví práce). Tento rozpor ale není nijak zřetelně a hlouběji reflektován, spíše se zdá, že autorka zůstává u toho, že vybrané způsoby rané péče o děti v tradičních kulturách jen potvrzují to, k čemu dospěla současná věda. Jsem přesvědčen, že při důkladnějším studiu tradičních kultur by se tento „mýtus ušlechtilého divocha“, který vždy dělal vše nejlépe, protože byl veden „přirozenými instinkty“ (s. 6, 37, 38), zcela rozpadl.

Na práci si vážím především patrného pokroku od prvních variant textu. Je nesporné, že autorka se během psaní své bakalářské práce mnoho naučila. Také je třeba přihlídnout k tomu, že interdisciplinární témata jsou pro účely bakalářské práce těžší, zvláště pro studenty prakticky zaměřených oborů. Výsledně tedy práci Štěpánky Hosenseidlové doporučuji k obhájení a navrhuji známku **velmi dobře – dobře**.

5. května v Českých Budějovicích

PhDr. Vít Erban, Ph.D.
Katedra filosofie a religionistiky TF JU
v Českých Budějovicích